

El racó de la llegenda: La balconada i l'enrajolat de Can Berga

Cap a mitjan segle XVIII l'edifici de Can Berga fou objecte d'una profunda -i caríssima- reforma, que arribà a costar més de dotze mil lliures. Conten que Gabriel de Berga i Zaforteza (mort en 1754), el promotor de les obres, i aleshores un dels senyors més rics de Mallorca, volia fer ostentació de la seva riquesa fent bastir els balustres de la balconada del seu casal d'argent massís. Els regidors de l'Ajuntament, preveient l'escàndol, prohibiren tal acte de vanaglòria.

Diego Zaforteza recull el tema d'aquesta manera: "Els balcons del Mercat, durant moltíssims anys estigueren sense barana (...). Aquest detall motivà que els balcons estiguessin cegats, ja que, donada la poca amplitud de l'aiguavés, les cambres rebien llum des del pati. Doncs bé, un fet tan intrascendent motivà la llegenda segons la qual, els esmentats balcons es trobaven tapats per no contemplar com es feien les execucions a la plaça del Mercat, i no faltà qui propagà que la ceguera de la façana era un càstig imposat a la sobèrbia dels propietaris de l'immoble, per haver pretès col·locar-hi una balustrada d'argent". Segons Llabrés Bernal, no fou fins el 28 de juliol de 1857 quan D. Joan Burgues Safortesa acabà la façana de Can Berga "colocando los balaústres o antepechos de los balcones corridos o galeria de ambos lados de la puerta".

Encara hem pogut recollir una altra contarella del senyor de Can Berga, relacionada també amb les pretensions d'ostentació de les obres del casal. Conten que aquest personatge demanà permís al rei per enrajolar la planta noble del casal amb monedes d'or de curs legal. El rei, segurament després d'una bona reflexió sobre el cas, li contestà afirmativament, sempre que es complís una condició. Aquest requisit que imposà el rei era que no volia de cap manera que trepitjassin la seva imatge, present a les monedes, per la qual cosa, en cas de decidir-se el noble mallorquí a tirar endavant els seus projectes, hauria de posar les monedes de cantell. Sembla que les disposicions reials no foren acollides gaire bé pel senyor de Can Berga, qui desistí de la idea.

Font: Zaforteza Musoles, II, 172-173 / Valero, 1995, p. 206